

James Gorrie * - Đại sụp đổ của đồng nhân dân tệ Trung Quốc

28/9/222

Một ký hiệu tiền nhân dân tệ của Trung Quốc với hai mũi tên được chụp bên ngoài một chi nhánh ngân hàng của Ngân hàng Nhân dân Trung Quốc ở Thượng Hải, vào ngày 13/08/2015. (Ảnh: Johannes Eisele/AFP qua Getty Images)

Đồng nhân dân tệ giảm giá nhanh đồng nghĩa với khó khăn hơn nữa khi Bắc Kinh vất vả duy trì ảo tưởng làm chủ nền kinh tế

Đồng tiền đang sụp đổ của Trung Quốc là dấu hiệu mới nhất trong một loạt các triệu chứng suy giảm kinh tế mà ban lãnh đạo Đảng Cộng sản Trung Quốc (ĐCSTQ) đang cố gắng giải quyết, nhưng vẫn chưa thành công cho đến nay.

Những lý do khiến đồng nhân dân tệ giảm giá và sự thất bại của Bắc Kinh là vừa có thể tiên liệu được, vừa mang tính chất phá hoại.

Một phản ứng kinh tế dây chuyền

Một nguyên nhân chính khiến đồng nhân dân tệ giảm giá có thể bắt nguồn từ phản ứng không khoan nhượng của ĐCSTQ trước sự bùng phát liên tục của virus ĐCSTQ trên khắp Trung Quốc. Chính sách phong tỏa hoàn toàn của Bắc Kinh đối với một số ít các ca nhiễm ở hết thành phố này đến thành phố khác trong hai năm rưỡi qua đã làm gián đoạn nghiêm trọng hoạt động sản xuất phục vụ cho xuất cảng.

Chính sách phong tỏa không chỉ khiến sản xuất phục vụ cho xuất cảng ở Trung Quốc chậm lại, mà còn ảnh hưởng đến nhu cầu và tiêu dùng trong nước. Năng suất của người tiêu dùng và các nhà sản xuất Trung Quốc đã giảm xuống dưới mức kỳ vọng trong tháng Bảy vừa qua. Thêm vào đó, tốc độ tăng trưởng trong tháng Bảy cho cả hai đều thấp hơn trong tháng Sáu.

Với hàng triệu người lao động bị sa thải trong những đợt phong tỏa dường như vô tận này, cả thu nhập và tâm lý của người tiêu dùng đều đã trở nên tiêu cực.

Nhiều diễn biến kinh tế tiêu cực trong nước

Tuy nhiên thu nhập xuất cảng giảm, sản xuất chậm lại, và nhu cầu tiêu dùng thu hẹp không chỉ là những hậu quả tiêu cực duy nhất. Một yếu tố khác là sự sụp đổ của lĩnh vực phát triển địa ốc, vốn chiếm khoảng 29% GDP Trung Quốc. Sự sụp đổ này cũng là một tác động tiêu cực rất lớn đối với phúc lợi và tâm lý của người tiêu dùng. Các khoản đầu tư vào phát triển địa ốc là một bộ phận chính trong các danh mục đầu tư hưu trí cá nhân trên khắp Trung Quốc.

Một nghiên cứu của Viện Kinh tế Quốc tế Peterson (PIIE) cho biết: “Gần 60% tổng tài sản thuộc sở hữu của các gia đình Trung Quốc ở thành thị là địa ốc. Tỷ lệ đó thậm chí

còn cao hơn đối với các gia đình có thu nhập thấp hơn. Do đó, giá địa ốc giảm mạnh có thể gây ra bất ổn xã hội, điều mà chính quyền Trung Quốc muốn tránh bằng mọi giá.”

Phản ứng của các nhà đầu tư trong nước là chưa từng có. Hàng triệu chủ sở hữu đã ngừng hoặc đang đe dọa ngừng thanh toán các khoản vay thế chấp đối với các khoản đầu tư vào phát triển địa ốc chưa hoàn thiện hoặc bị mất giá sâu. Cuộc tẩy chay này có thể ảnh hưởng đến 200 dự án ở 80 thành phố và gây ra những hậu quả nghiêm trọng cho lĩnh vực tài chính.

Các tòa nhà chung cư chưa hoàn thiện tại khu phát triển Thung lũng Y tế của Tập đoàn Evergrande ở ngoại ô Nam Kinh, Trung Quốc, vào ngày 22/10/2021. (Ảnh: Qilai Shen/Bloomberg/Getty Images)

Nhưng trong khi thu nhập đang giảm ở Trung Quốc, thì lạm phát đang tăng. Nói tóm lại, người tiêu dùng Trung Quốc đang bị tổn thương bởi con dao hai lưỡi của thu nhập thấp hơn và giá cả cao hơn. Thêm vào đó là hàng triệu nhà đầu tư địa ốc giận dữ, và một hậu quả tiềm tàng là tình trạng bất ổn trong nước ngày càng gia tăng.

Các tác động tiêu cực trên phạm vi rộng ở ngoại quốc

Nhưng hậu quả tiêu cực không chỉ dừng lại bên trong biên giới Trung Quốc. Việc Trung Quốc liên tục phá giá tiền tệ, khủng hoảng phát triển địa ốc, và tốc độ tăng trưởng giảm đang khiến đầu tư ngoại quốc rời khỏi Trung Quốc.

Các nhà đầu tư toàn cầu đang bán đồng tiền Trung Quốc và thoái vốn khỏi các tài sản bằng đồng nhân dân tệ như cổ phiếu và trái phiếu. Họ cũng đang bán tài sản ở các quốc gia mới nổi phụ thuộc nhiều vào Trung Quốc. Nỗi lo sợ của họ là hợp lý. Các đợt phong tỏa tiếp diễn tại Trung Quốc đang làm gián đoạn chuỗi cung ứng ở các quốc gia mới nổi khác. Tình trạng bất ổn kinh tế của Trung Quốc dự kiến sẽ lan sang các quốc gia khác trên thế giới, dẫn đến sự mất giá của những đồng tiền khác.

Ông Per Hammarlund, trưởng bộ phận chiến lược đặc trách các thị trường mới nổi tại Skandinaviska Enskilda Banken AB, gần đây nói: “Với việc đồng nhân dân tệ tiếp tục suy yếu, các thị trường mới nổi khác sẽ phải đối mặt với áp lực giảm giá đối với đồng tiền của họ. Các quốc gia cạnh tranh trực tiếp với Trung Quốc về xuất cảng sẽ cảm nhận nhiều nhất về tác động này.”

Đó là phản ứng dây chuyền có thể kích hoạt nhiều dòng vốn hơn chảy vào USD, không phải là do nền kinh tế Hoa Kỳ mạnh đến mức độ như vậy, mà là bởi vì những nước khác tương đối kém hơn nhiều. Như ông Karl Schamotta, trưởng bộ phận chiến lược thị trường tại Corpay, đã lưu ý trong một bài báo trên Financial Times rằng, “Chúng ta lẽ ra không nên chứng kiến đồng USD tăng giá nhiều như vậy, trừ khi có một sự dịch chuyển lớn để tìm nơi trú ẩn an toàn.”

Liệu Bắc Kinh có thể đảo ngược xu hướng mất giá của đồng nhân dân tệ?

Các nhà hoạch định chính sách Trung Quốc tại Ngân hàng Nhân dân Trung Quốc (PBOC) đang cố gắng kiềm chế hoặc thậm chí đảo ngược sự mất giá của đồng nhân dân tệ bằng các chiến thuật khác nhau. Sau khi đồng nhân dân tệ hiện trượt xuống mức thấp nhất trong hai năm, giảm giá 8% so với đồng USD tính đến thời điểm hiện tại, PBOC đã tuyên bố rằng bắt đầu từ hôm 15/09, họ sẽ cắt giảm tỷ lệ dự trữ ngoại hối bắt buộc (RRR) từ 8% xuống 6%.

Công an bán quân sự tuần tra trước Ngân hàng Nhân dân Trung Quốc, ngân hàng trung ương của Trung Quốc, ở Bắc Kinh, vào ngày 08/07/2015. (Ảnh: Greg Baker/AFP/Getty Images)

PBOC cho biết việc cắt giảm này nhằm cải thiện “khả năng sử dụng vốn ngoại hối của các tổ chức tài chính”. Nhưng hiệu quả của hành động này còn chưa rõ. Ông Bruce Pang, nhà kinh tế trưởng tại Jones Lang Lasalle, cho biết thông báo này “có thể giảm bớt áp lực giảm giá nhanh của đồng nhân dân tệ.”

Tránh mất giá nhanh có thể là kết quả thực tế nhất mà Bắc Kinh có thể hy vọng. Tuy nhiên, tại một số thời điểm, thay vì cố gắng duy trì một tỷ giá cố định, thì ĐCSTQ có thể để đồng nhân dân tệ thả nổi. Nhưng nếu làm vậy thì ĐCSTQ sẽ mất quyền kiểm soát đồng nhân dân tệ. Một số quan điểm cho rằng điều đó khó có khả năng xảy ra, vì ĐCSTQ phải được xem là có quyền kiểm soát hoàn toàn nền kinh tế Trung Quốc, và sự kiểm soát đó bao hàm cả đồng tiền của nước này.

Tuy nhiên, các nhà phân tích khác cho rằng nguyên nhân khiến đồng nhân dân tệ giảm giá không chỉ là do một chức năng của chính sách, mà là vì bản chất của cấu trúc, thực tế có lẽ là như vậy. Trong trường hợp đó, Bắc Kinh có thể sẽ phải thả nổi đồng nhân dân tệ vì họ không thể kiểm soát việc tháo vốn của các nhà đầu tư toàn cầu và nhu cầu phụ thuộc quá mức vào các doanh nghiệp nhà nước (SOE) kém hiệu quả nhưng trung thành về mặt chính trị để phục vụ cho tăng trưởng của mình.

Ông Simon White của hãng thông tấn Bloomberg đồng tình với luận điểm trên. “Các động lực khiến đồng nhân dân tệ giảm giá là mang tính cấu trúc, và có một khả năng ngày càng cao là cuối cùng Trung Quốc có thể phải từ bỏ hoàn toàn cơ chế tỷ giá hối đoái cố định.”

Thách thức của việc để đồng nhân dân tệ thả nổi sẽ là thực hiện việc đó dần dần trong khi đưa ra tuyên truyền chính trị phù hợp.

Liệu ĐCSTQ có thể quản lý hiệu quả các tin xấu về kinh tế?

Nhưng với việc tập trung kích cầu vào các SOE trong bối cảnh các đợt phong tỏa đang tiếp diễn, về căn bản Bắc Kinh đang tưởng thưởng cho các doanh nghiệp thuộc sở hữu

của Đảng khi đánh đổi lĩnh vực tiêu dùng. Kết quả là, thặng dư thương mại của Trung Quốc đã tăng khoảng 0.5 ngàn tỷ USD kể từ năm 2020.

Đó không phải là một sự đánh đổi thông minh về mặt kinh tế. Doanh thu xuất cảng đạt được không thể bù đắp cho sự mất mát trong nhu cầu tiêu dùng, vốn đang bị thu hẹp và vẫn ở dưới mức trước đại dịch COVID. Hơn nữa, cho vay tiêu dùng, vốn là động lực chính của nhập cảng, đang ở mức thấp nhất trong 13 năm.

Với việc lạm phát lẫn thất nghiệp đang gia tăng — đặc biệt tác động đến thế hệ trẻ, cùng với sự sụp đổ của lĩnh vực địa ốc — việc quản lý nền kinh tế của Bắc Kinh đang bị đe dọa.

Liệu cuộc đại sụp đổ của đồng tiền Trung Quốc có thách thức khả năng của ĐCSTQ

** Ông James R. Gorrie là tác giả của “Cuộc khủng hoảng Trung Quốc” (Wiley, 2013) và viết trên blog của mình, TheBananaRepublican.com. Ông ấy có trụ sở tại Nam California.*

Nhật Thăng biên dịch

<https://www.epochtimesviet.com>